

Sygn. akt I Ns 25/12

POSTANOWIENIE

Dnia 06 marca 2015r.

Sąd Rejonowy w Świdnicy I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSR Halina Grzybowska

Protokolant Magdalena Tobiasz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 06 marca 2015r. w Ś.

z wniosku **R. P.**

przy udziale (...) **S.A. w K.**

o ustanowienie służebności przesyłu za wynagrodzeniem

p o s t a n a w i a:

I. oddalić wniosek,

II. zasądzić od wnioskodawcy R. P. na rzecz uczestnika (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w K. kwotę 257 (słownie: dwieście pięćdziesiąt siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sygnatura akt I Ns 25/12

UZASADNIENIE

Wnioskodawca R. P. domagał się ustanowienia służebności przesyłu na nieruchomościach, których jest właścicielem położonych w miejscowości S., gmina J. o numerach ewidencyjnych (...), dla której Sąd Rejonowy w Świdnicy prowadzi księgę wieczystą nr (...) na rzecz każdorazowego właściciela urządzenia przesyłowego – linii energetycznej zlokalizowanej na w/w działce. Ponadto wniósł o zasądzenie od uczestnika (...) S.A. z siedzibą w K. jednorazowej kwoty 65.100,00 zł tytułem wynagrodzenia za ustanowienie wyżej opisanej służebności. Zażądał także zasądzenia od uczestnika na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

Uzasadniając wniosek R. P. podał, iż przez opisaną działkę, której jest właścicielem, przebiega linia energetyczna należąca do (...) S.A. w K.. Wnioskodawca wskazał, że żąda ustanowienia służebności obejmującej zarówno powierzchnię zajęta pod słupy energetyczne jak i powierzchnię pod liniami energetycznymi oraz powierzchnię strefy ochronnej, co łącznie stanowi obszar ok. 2.325 m². Wysokość wynagrodzenia wnioskodawca ustalił przez pomnożenie średniej wartości gruntu w w/w miejscowości (35 zł za jeden m²) przez współczynnik korekcyjny. Dodał że dążył do uregulowania stanu prawnego poprzez ustanowienie służebności przesyłu i wezwał uczestnika do polubownego załatwienia sprawy, jednak uczestnik nie wyraża gotowości do zawarcia stosownej umowy.

Pismem z dnia 9 czerwca 2014 r. (k. 297) wnioskodawca rozszerzył wniosek o ustanowienie służebności przesyłu wskazując, iż wniosek ten obejmuje także należące do niego działki o nr (...), dla których Sąd Rejonowy w Świdnicy prowadzi księgę wieczystą pod nr (...). Pismem z dnia 26.09.2014 r. wniósł o odpłatne ustanowienie służebności na tych działkach w wysokości wynagrodzenia 1000 zł za działkę nr (...) i 2000 zł za działkę nr (...).

(...) S.A wniósł o oddalenie wniosku i obciążenie wnioskodawcy kosztami postępowania. Przyznał, że na działkach nr (...) położonych w S. posadowiony jest jeden słup napowietrznej linii energetycznej średniego napięcia L-485-40, wybudowanej przed 1945 rokiem oraz jeden słup linii napowietrznej niskiego napięcia, wybudowanej

w 1966 roku. Linia napowietrzna remontowana była w 1974 roku. Podniósł, że nieruchomości zabudowana została urządzeniami przesyłowymi jako działka rolna. Wobec tego fakt zmiany przeznaczenia działek w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego nie może mieć znaczenia dla kwestii wysokości roszczeń.

Podał, iż (...) S.A. (obecnie (...) S.A.) powstała w maju 2004 roku z połączenia spółek prawa handlowego, stanowiących własność Skarbu Państwa. (...) S.A. jest następcą prawnym byłego Zakładu (...) S.A., który powstał z przekształcenia byłego przedsiębiorstwa państwowego.

Uczestnik podniósł zarzut zasiedzenia służebności przesyłu wskazując, iż jest posiadaczem służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu w dobrej wierze, a zatem uczestnik nabył przez zasiedzenie służebność gruntową dla urządzeń linii energetycznej posadowionych na działkach wnioskodawcy, ponieważ korzysta z trwałego i widocznego urządzenia od co najmniej 30 lat, przy czym stan faktyczny sprawy uzasadnia przyjęcie dobrej wiary uczestnika. Bezsporne jest w sprawie, że uczestnik do 1 lutego 1989 r. był zarządcą mienia państwowego i nie wykonywał żadnych praw dla siebie, tylko na rzecz Skarbu Państwa. Nie zmienia to jednak faktu, że (jak wypowiedział się Sąd Najwyższy) korzystanie przez uczestnika postępowania z nieruchomości w sposób odpowiadający treści służebności przesyłu, prowadziło do zasiedzenia tej służebności przez Skarb Państwa, przy czym zaliczenie posiadania poprzednika było możliwe, jeżeli podczas biegu zasiedzenia nastąpiło przeniesienie posiadania. Powyższe wyklucza dochodzenie jakichkolwiek roszczeń przez aktualnego właściciela nieruchomości. Uczestnik posiadania może zaliczyć okres samoistnego posiadania Skarbu Państwa przed 1.02.1989 r. Niezależnie od tego, przyjmując dobrą wiarę uczestnika i fakt, że zasiedzenie mogło być dopiero od 1.02.1989 r. uczestnik nabył przez zasiedzenie służebność przesyłu z dniem 31.01.2009 r.

Z ostrożności procesowej uczestnik podniósł, że przyjmując iż ustanowienie służebności byłoby konieczne ze względu na korzystanie z urządzeń przesyłowych, pas konieczny do tego celu wynosiłby ok. 2000 m² wraz ze słupami wsporczymi. Przyjmując przeciętną cenę 1 m² gruntu rolnego na 3 zł/m² oraz współkorzystanie z nieruchomości wnioskodawcy w 20%, wartość wynagrodzenia z tytułu ustanowienia służebności maksymalnie może wynosić 1200 zł. Uczestnik wskazał, że w danej sprawie nie można mówić o jakiegokolwiek strefie ochronnej, a zakres służebności wynika z faktycznych potrzeb przedsiębiorstwa przesyłowego a nie z subiektywnego przekonania wnioskodawcy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

R. P. jest właścicielem nieruchomości gruntowej obejmującej m.in. działki położone w miejscowości S., gmina J. o numerach ewidencyjnych (...) o powierzchni 0,7516 ha, dla której Sąd Rejonowy w Świdnicy prowadzi księgę wieczystą (...). Wnioskodawca jest właścicielem nieruchomości od 4 października 1996 r. na podstawie umowy darowizny. Wcześniej nieruchomość wnioskodawcy na podstawie orzeczenia o wykonaniu aktu nadania z 4.12.1962 r. stanowiła własność A. P., następnie umową darowizny z dnia 17 kwietnia 1984 r. została przekazana J. i W. P..

Dowód:

- odpis księgi wieczystej KW nr (...) – k. 6-12
- wypis z rejestru gruntów – k. 21
- notatka urzędowa – k. 123

Ponadto jest właścicielem nieruchomości gruntowej obejmującej m.in. działkę położoną w miejscowości S., gmina J. o numerze ewidencyjnym (...) o powierzchni 2,962 ha, dla której Sąd Rejonowy w Świdnicy prowadzi księgę wieczystą (...).

Dowód:

- odpis księgi wieczystej KW nr (...) – k. 245-252

Na działce nr (...) znajduje się jeden słup wsporczy nr 8 napowietrznej linii energetycznej średniego napięcia (...). Linia ta przebiega przez działki nr (...). Linia napowietrzna remontowana była w 1974 roku.

Dowód:

- pismo uczestnika z dnia 15 grudnia 2011 r. – k. 16 oraz pismo uczestnika – k. 142
- pismo pełnomocnika wnioskodawcy z dnia 16.04.2013 r. –k. 137
- mapa sytuacyjno-wysokościowa – k. 104, k. 138
- mapa ustalenia służebności gruntowych (załącznik nr 1 do opinii biegłego) – k. 205
- protokół przekazania obiektu do remontu z dnia 15.01.1974 r. wraz z planem sytuacyjnym sieci – k. 43, k. 44

Powierzchnia służebności przesyłu linii średniego napięcia L-485-40-20kV działki o nr (...) wynosi 0,0083 ha, a powierzchnia służebności przesyłu linii średniego napięcia L-485-40-20kV działki o nr (...) ha. Natomiast powierzchnia służebności przesyłu wraz ze strefą ochronną ustaloną według normy PN- (...) -1:2007 dla linii średniego napięcia L-485-40-20kV działki nr (...) wynosi 0,0223 ha, a dla działki nr (...) ha. Z kolei powierzchnia służebności przesyłu wraz ze strefą ochronną ustaloną na podstawie § 55 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6.02.2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. z 2003 r., Nr 47, poz. 401) dla linii średniego napięcia L-485-40-20kV działki nr (...) wynosi 0,0425 ha, a dla działki nr (...) ha.

Dowód:

- opinia biegłego z zakresu geodezji i kartografii – k. 204

Suma wartości służebności dla obu działek nr (...) wynosi według trzech wariantów: 9600 zł bądź 27500 zł bądź 63100 zł.

Dowód: opinia biegłego z zakresu wyceny nieruchomości – k. 293 wraz z opinią uzupełniającą – k. 342

W dokumentacji uczestnika znajdują się dokumenty, które potwierdzają istnienie na nieruchomości wnioskodawcy linii energetycznej średniego napięcia L-485-40 już w 1945 roku, co wskazuje że linia energetyczna przebiegająca przez nieruchomość wnioskodawcy jest linią poniemiecką przejętą po wojnie.

Dowód: wydruk z ewidencji środków trwałych (...) k. 41

W dniu 31 grudnia 1974 r. przyjęto na stan inwentarzowy Zakładu (...) w W. rejon w S. linie zasilające i urządzenia energetyczne w rejonie Starego J.. Z tą datą sporządzony został protokół odbioru końcowego i przekazania do eksploatacji obiektu R-485-40- S..

Dowód:

- przyjęcie środka trwałego z datą 31 grudnia 1974 r. – k. 385
- protokół zdawczo-odbiorczy środka trwałego z dnia 15 grudnia 1978 r. – k. 386
- protokół odbioru końcowego i przekazania do eksploatacji obiektu R-485-40- S. z dnia 31 grudnia 1974 r. – k. 387
- protokół ze sprawdzenia zgłoszonych do przyłączenia do sieci energetycznych z dnia 20 lutego 1976 r. – k. 389
- schemat energetyczny linii napowietrzno-kablowej nr 485 z dnia 28 kwietnia 1975 r. – k. 390 .

W 1945 roku linie energetyczne okręgu energetycznego na terenie D., należące wcześniej do niemieckich firm (m.in. A., S., S. – H.) zostały przejęte z dniem 25 sierpnia 1945 roku przez pełnomocnika K.E.R.M. na (...) Dolny, a następnie zostały przejęte przez przedsiębiorstwo państwowe o nazwie: Zjednoczenie (...), które protokolarnie przejęło majątek nieruchomy i ruchomy.

Na mocy zarządzenia Ministra Przemysłu nr 26/ORG89 z dnia 16 stycznia 1989 r. utworzone zostało przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w W.. Powstało ono w wyniku podziału przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą (...) w P. i przydzielono mu składniki mienia powstałego z podziału tego przedsiębiorstwa, które z dniem 20 lipca 1993 r. przekształcono w spółkę prawa handlowego pod nazwą Zakład (...) SA w W..

W 1996 roku na podstawie zarządzenia nr 197/O./93 Ministra Przemysłu Handlu z dnia 20 lipca 1993 roku część mienia Zakładu (...) SA w W. w postaci budowli i urządzeń energetycznych została nieodpłatnie przekazana na własność wraz z prawem użytkowania wieczystego gruntu, a położonych w obrębie miejscowości O. , M. i B. - (...) SA z siedzibą w W.

W istocie więc (...) S.A jest następcą prawnym byłego przedsiębiorstwa państwowego – Zakładu (...), Z dniem 30 kwietnia 2004 r. dokonano połączenia tegoż Zakładu (...) S.A. z Zakładem (...) S.A., który zmienił nazwę na (...) S.A., a od 30 grudnia 2008 r. na (...) S.A. Następnie dnia 1 września 2011 r. (...) S.A. została przejęta w trybie art. 492 § 1 k.s.h. przez (...) S.A.

Dowód:

- dokument przejęcia niemieckich firm energetycznych z dnia 25 sierpnia 1945 r. – k. 150
- Zarządzenie Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 r. – k. 45-47
- Zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 lipca 1993 r. – k. 48-50
- postanowienie Sądu Rejonowego w Wałbrzychu z dnia 1 września 1993 r., sygn. akt VI Ns rej H 919/93 – k. 51
- wypis z aktu notarialnego przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną z dnia 20 lipca 1993 r. rep. A nr 2677/93 – k. 69-77 ,

wypisy z aktów notarialnych : z dnia 28.06.1996 Rep A nr (...)– umowa nieodpłatnego przeniesienia prawa użytkowania wieczystego gruntu i własności budowli i urządzeń energetycznych – położonych na terenie O. , z dnia 28.06.1996 Rep A. (...) – umowa nieodpłatnego przeniesienia prawa użytkowania wieczystego gruntu i własności budowli i urządzeń energetycznych – położonych na terenie M. , z dnia 20.09.1996 Rep A nr (...) – umowa nieodpłatnego przeniesienia prawa użytkowania wieczystego gruntu i własności budowli i urządzeń energetycznych,- położonych w B. .

Pismem z dnia 14 listopada 2011 r. wnioskodawca, działając przez pełnomocnika, wezwał uczestnika postępowania do polubownego załatwienia sprawy i unormowania stanu prawnego nieruchomości poprzez podpisanie stosownej umowy regulującej korzystanie z nieruchomości przez (...) S.A. w K., a także zapłaty odszkodowania za utratę wartości gruntu. Pismem z dnia 15 grudnia 2011 r. (...) S.A. poinformował wnioskodawcę, iż nabył przez zasiedzenie służebność gruntową spornego obiektu elektroenergetycznego.

Dowód:

- pismo pełnomocnika wnioskodawcy z dnia 14 listopada 2011 r. – k. 15
- pismo uczestnika z dnia 15 grudnia 2011 r. – k. 16.

Powyższe ustalenia zostały poczynione w oparciu o pisane wyżej dokumenty oraz opinie biegłych sądowych z zakresu geodezji i szacowania nieruchomości, które w zakresie poczynionych wyżej ustaleń nie budzą wątpliwości.

Sąd zważył, co następuje:

Możliwość ustanowienia służebności przesyłu przewiduje przepis art. 305¹ k.c., który stanowi, że nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu).

Stosownie zaś do przepisu art. 305² § 2 kc jeżeli przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna do korzystania z urządzeń, o których mowa, właściciel nieruchomości może żądać odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu.

Jak sąd ustalił na nieruchomości wnioskodawcy znajdują się trwałe urządzenia w postaci elementów linii energetycznej i jednego słupa wsporczego stanowiące składniki przedsiębiorstwa uczestnika (...) S.A. służące do przesyłu energii elektrycznej, a zatem istnieją przesłanki do ustanowienia służebności przesyłu.

Jednakże uczestnik postępowania zarzucił, że nabył taką służebność przez zasiedzenie.

Instytucja służebności przesyłu została wprowadzona z dniem 3 sierpnia 2008 r. przepisami ustawy z dnia 30 maja 2008 r. (Dz. U z 2008 r. nr 116 poz. 731). Możliwość stwierdzenia przez Sąd nabycia przez zasiedzenie prawa służebności gruntowej, na rzecz przedsiębiorstwa odpowiadającej treścią służebności przesyłu przed wejściem w życie przepisu art. 305¹ – art. 305⁴ kc) potwierdza orzecznictwo Sądu Najwyższego. O możliwości takiej stwierdził Sąd Najwyższy m.in. w uchwale z dnia 07.10.2008r. (III CZP 89/08, Biuletyn SN z 2008r., nr 10).

Przepis art. 292 k.c. stanowi, że służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio. Z przepisu art. 172 k.c. wynika natomiast, że posiadacz nieruchomości nie będący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dwudziestu jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze (zasiedzenie). Po upływie lat trzydziestu posiadacz nieruchomości nabywa jej własność, choćby uzyskał posiadanie w złej wierze.

Zawarte w zdaniu drugim art. 292 k.c. odesłanie do przepisów o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie obejmuje tylko kwestie nie uregulowane w zdaniu pierwszym tego artykułu i pozwala na stosowanie do zasiedzenia służebności gruntowej przepisów o nabyciu nieruchomości przez zasiedzenie jedynie „odpowiednio”. Do zasiedzenia służebności gruntowej nie ma zatem zastosowania wymaganie posiadania samoistnego (art. 176 § 1 k.c. w zw. z art. 336 k.c.). Znajdują natomiast zastosowanie odpowiednio przepisy o nabyciu nieruchomości przez zasiedzenie dotyczące terminów posiadania w zależności od dobrej lub złej wiary (postanowienie SN z 11.02.2010 sygn. akt I CSK 181/09).

Jeśli zatem, jak sąd ustalił, linia energetyczna biegnąca przez działkę wnioskodawcy została posadowiona prawdopodobnie jeszcze przed 1945r, na co wskazuje dokumentacja będąca w posiadaniu uczestnika, natomiast z dokumentacji technicznej w aktach sprawy wynika, że linie te były remontowane w 1974 r., a dnia 31 grudnia 1974 r. dokonano protokolarnego odbioru końcowego i przekazania do eksploatacji obiektu (...) S., który wciągnięto także do ewidencji środków trwałych zakładu energetycznego, to co najmniej w tej dacie linia energetyczna na pewno istniała i była wykorzystywana zgodnie z przeznaczeniem, to Sąd przyjął, iż linia w obecnej postaci istniała co najmniej od 31 grudnia 1974 roku. Przy czym od początku wykorzystywał ją i remontował zakład energetyczny. Jeśli więc co najmniej od w/w daty sieć elektroenergetyczna jest wykorzystywana przez uczestnika postępowania i przebiega nad działkami stanowiącymi obecnie własność wnioskodawcy, to w ocenie sądu uczestnik wykazał posiadanie przez okres co najmniej 30 lat w złej wierze. Sąd przyjął złą wiarę, bo uczestnik nie wykazał, aby wszedł w posiadanie tej infrastruktury

na podstawie decyzji wywłaszczeniowej lub innego podobnego aktu. W okresie biegu zasiedzenia poprzednikiem prawnym uczestnika było przedsiębiorstwo państwowe.

W postanowieniu z dnia 09 lutego 2012 roku, III CZP 93/11 Sąd Najwyższy stwierdził, że „osoba prawna, która przed dniem 1 lutego 1989 r. miała status państwowej osoby prawnej i nie mogła nabyć (też w wyniku zasiedzenia) własności nieruchomości Skarbu Państwa, może do okresu samoistnego posiadania wykonywanego po tej dacie zaliczyć okres posiadania Skarbu Państwa przed dniem 1 lutego 1989 r., jeżeli w tym czasie nastąpiło przeniesienie posiadania”. W kwestii zaliczenia okresu posiadania do biegu zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu pod warunkiem przeniesienia posiadania w rozumieniu przepisu art. 352 k.c. wypowiedział się kilkakrotnie Sąd Najwyższy, m.in. w postanowieniu z 9 lutego 2012 r. III CZP 93/11.

Z ustaleń w niniejszej sprawie wynika, że wraz z przekształceniami i następstwem prawnym następowało przejście majątku ruchomego i nieruchomego, co wynika z treści decyzji i aktów notarialnych a zatem powołując się na cyt. wyżej orzecznictwo uczestnik mógł doliczyć do okresu biegu terminu zasiedzenia służebności okres samoistnego posiadania służebności przez poprzednika prawnego – Zakładu (...) będącego przedsiębiorstwem państwowym.

Dokonując remontu i modernizacji linii energetycznej uczestnik przejawiał tym samym wykonywanie aktów władztwa.

Skoro w niniejszej sprawie zostały spełnione wszystkie przesłanki wynikające z treści art. 292 kc, a w tym okresie nie nastąpiło przerwanie biegu terminu zasiedzenia, to uczestnik nabył przez zasiedzenie przedmiotową służebność. W momencie rozpoczęcia biegu zasiedzenia - w dacie 31.12.1974 r. - przepis art. 172 kc przewidywał 20 lat posiadania w przypadku złej wiary. Obowiązujące wówczas przepisy nie pozwalały na zasiedzenie nieruchomości państwowych. Zakaz ten został uchylony przepisem art. 10 ustawy z dnia 28 lipca 1990r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (DU Nr 55 poz. 321 ze zm.). Przepis ten stanowi, że jeżeli przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy istniał stan, który według przepisów dotychczasowych wyłączał zasiedzenie nieruchomości, a według przepisów obowiązujących po wejściu w życie tej ustawy prowadzi do zasiedzenia, zasiedzenie biegnie od dnia wejścia jej w życie; jednakże termin ten ulega skróceniu o czas, w którym powyższy stan istniał przed wejściem w życie ustawy, lecz nie więcej niż o połowę. Tą samą nowelą okresy zasiedzenia wydłużono do 30 lat dla posiadacza w złej wierze. Jeśli zatem ustawa ta weszła w życie z dniem 1.10.1990 r. to do bieżącego od tej daty 30-letniego okresu posiadania w złej wierze uczestnik może doliczyć okres posiadania do daty wejścia w życie ustawy, przy czym nie więcej niż połowę, tj. 15 lat. Zasiedzenie służebności przez uczestnika postępowania nastąpiło zatem z datą 1.10.2005 r.

Wobec uwzględnienia zarzutu zasiedzenia na podstawie przytoczonych wyżej przepisów, Sąd oddalił wnioski – jak w pkt. I sentencji postanowienia .

O kosztach postępowania w pkt. II postanowienia, na które składają się koszty zastępstwa i opłata skarbową od pełnomocnictwa orzeczono na podstawie przepisu art. 520 § 2 kpc w związku z § 7 pkt.3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz. U. 2013 r., poz. 490 ze zm.).